

เอกสารถอดบทเรียน

โครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมที่ ๘ สร้างพลังเครือข่ายและขยายผลผู้นำการเปลี่ยนแปลง
กิจกรรมย่อยที่ ๘.๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนบทเรียนความสำเร็จผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ระดับอำเภอ)

สร้างความมั่นคง

สร้างความมั่งคั่ง

สร้างความยั่งยืน

“ชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

แบบถอดบทเรียน

โครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมที่ ๘ สร้างพลังเครือข่ายและขยายผลผู้นำการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมย่อยที่ ๘.๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนบทเรียนความสำเร็จผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ระดับอำเภอ)

*****

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกันจึงขอให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดได้ดำเนินการถอดบทเรียนให้สำเร็จโดยส่งให้กรมทราบ ทาง QR Code ที่ปรากฏตามหนังสือแนบส่ง พร้อมเพรียงกันภายในวันศุกร์ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ เพื่อกรมการพัฒนาชุมชนจักได้รวบรวมนำเสนออธิบดีกรมทราบต่อไป

ประเด็นในการเก็บข้อมูลดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของตำบล

ตอนที่ ๒ ผลสำเร็จของการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ตอนที่ ๓ ถอดบทเรียนความสำเร็จการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. ด้านข้อมูลทั่วไปตำบล

๑.๑ พื้นที่ในการดำเนินงาน : ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

๑.๒ ครู ข และ ครู ข ขยายผลสร้างทีมผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ระดับตำบล

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งทางสังคม	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หมายเหตุ
๑	นายสมชาย ขาเหล็ก	ประธานสภา อบต.	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ครู ข
๒	นายกำ พิศจารย์	ผช.บ้านผาสุก ม.๓	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ครู ข
๓	นายเจษฎาภรณ์ ฮังคำ	คณะกรรมการหมู่บ้าน ม.๕	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ครู ข
๔	นางสาวสายหยุด คำแคว่น	ผู้นำ อข.ต.ภูฟ้า	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ครู ข
๕	นางสาวกรรณิการ์ ใจมงคล	อสม. ม.๑	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ครู ข
๖	นายแก้ว ดวงพันธ์	กำนัน ต.ภูฟ้า	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๗	นายอภิวัฒน์ งามนิธิปัญญากุล	ผญบ.ท่าทางหลวง ม.๒	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๘	นายนิพนธ์ ใจปิง	ผญบ.ผาสุก ม.๓	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๙	นายสมหมาย คำแคว่น	ผญบ.สบมาง ม.๔	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๑๐	นายเดชา แก้วสา	ผญบ.ห้วยล้อม ม.๕	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๑๑	นายสุวิทย์ บุญอินทร์	ผญบ.ห้วยลอย ม.๖	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๑๒	นางสาวรัตติกุล ใจมงคล	ผช.บ้านนากอก ม.๑	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๑๓	นายชาญ วงศ์สุยะ	ผช.บ้านท่าทางหลวง	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๑๔	นายสถาพร ใจปิง	ผช.ผาสุก ม.๓	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๑๕	นายปัญญา คำแคว่น	ผช.สบมาง ม.๔	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๑๖	นายสิทธิวัฒน์ ขาเหล็ก	ผช.ห้วยล้อม ม.๕	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๑๗	นายบุญส่ง บุญอินทร์	ผช.ห้วยลอย ม.๖	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล
๑๘	นางสาวปัทมาพร ปัทมกุล	สารวัตรกำนัน	ภูฟ้า	บ่อเกลือ	น่าน	ขยายผล

๑.๓ จำนวนครัวเรือน ขยายผลดำเนินการขับเคลื่อนตามโครงการฯ ในระดับตำบล .

มีจำนวน ๖๗๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ...๑๐๐... (ของครัวเรือนทั้งหมดในตำบล)

๑.๔ โครงการ/กิจกรรมที่ขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ๑) โครงการบ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเองเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร
- ๒) โครงการแบ่งปันอาหารในชุมชน
- ๓) โครงการศูนย์แบ่งปันเมล็ดพันธุ์
- ๔) โครงการเพาะพันธุ์กล้าไม้
- ๕) โครงการส่งเสริมการออม
- ๖) โครงการส่งเสริมประชาธิปไตย

๒. ผลสำเร็จของการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๑ ผลสำเร็จจากการบูรณาการ ที่ทำให้ตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- การสร้างความมั่นคง (ทำกิจกรรม ไร่บ้าง จำนวนครั้ง และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น)

๑) โครงการบ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเองเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร

ประชาชนในตำบลลภูฟ้า ทั้งหมด ๖ หมู่บ้าน จำนวน ๖๗๒ ครัวเรือน มีการปลูกผักสวนครัวเพื่อการบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยในพื้นที่มีองค์การและหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวอย่างน้อยครัวเรือนละ ๑๕ ชนิดขึ้นไป เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ชนิดผักที่ปลูก ได้แก่ ตะไคร้ ข่า ขมิ้น สะระแหน่ โหระพา กะเพรา แมงลัก พริก ชะอม มะเขือ มะเขือพวง บวบ ถั่วฝักยาว แตงกวา ผักกาด ผักบุ้ง มะกรูด มะนาว ผักชี ต้นหอม เป็นต้น โดยคนในชุมชนจะยึดหลักที่ว่า **“ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก”** โดยเริ่มจากผู้นำชุมชนต้องทำให้เป็นตัวอย่างเพื่อขยายผลสู่คนในชุมชน นอกจากการปลูกพืชผักสวนครัว คนในตำบลลภูฟ้า จะมีการเลี้ยงสัตว์ อาทิ เลี้ยงไก่ เป็ด สุกร ฯลฯ และกิจกรรมการเลี้ยงปลา เลี้ยงกบ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหารไม่ว่าจะเกิดวิกฤติเกิดขึ้นในสังคม คนในชุมชนสามารถอยู่รอดและมีความมั่นคงทางอาหารได้

๒) มีการแบ่งปันอาหารในชุมชน

ตำบลภูฟ้ามีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนหรือแบ่งปันอาหารระหว่างกันของสมาชิกในชุมชน และมีการขยายผลสู่ชุมชนใกล้เคียง ดังนี้

ตำบลภูฟ้าได้ดำเนินกิจกรรม ๑ ตำบล ๑ ถนนกินได้ปลอดภัยไร้สารพิษ” ภายใต้การ “น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สู่แผนปฏิบัติการ ๙๐ วัน ปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร” ณ บ้านนากอก หมู่ที่ ๑ ตำบลภูฟ้าเพื่อเป็นต้นแบบหมู่บ้านนำร่องขยายผลไปยังชุมชนอื่น ๆ โดยมีพื้นที่สำคัญ ๆ อาทิ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของ นายเหรียญ คำแคว้น และโรงเรียนท่านผู้หญิงอิงสง่า อิงคุณานนท์ ดำเนินการร่วมกับทหารพันธุ์ดี

๓) กิจกรรมศูนย์แบ่งปัน

โดยตำบลภูฟ้ามีศูนย์แบ่งปันเมล็ดพันธุ์ที่เป็นศูนย์กลางในการแบ่งปันเมล็ดพันธุ์เพื่อขยายผลสู่ชุมชน ณ บ้านผู้นำสตรีตำบลภูฟ้า หมู่ที่ ๓ ตำบลภูฟ้า อำเภอป่อเกือ จังหวัดน่าน โดยจะมีการปลูกพืชผักไว้ทั่วบริเวณ และในชุมชนใกล้เคียงเพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์อนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมืองที่เริ่มจะสูญหายในปัจจุบันให้มีเมล็ดพันธุ์ที่สามารถขยายต่อไปยังชุมชนใกล้เคียงกันและไม่ทำให้พันธุ์พืชต่าง ๆ ที่เป็นพันธุ์พื้นเมืองสูญหายไปจากท้องถิ่น

การบริโภคอาหารปลอดภัย

๑) กิจกรรมการปลูกพืชแบบอินทรีย์ โดยมีการบริหารจัดการชุมชน และขยายผลสู่ชุมชนอื่นๆ ในตำบลภูฟ้าด้วยหลักการที่ว่า การปลูกพืชแบบอินทรีย์โดยทุกหมู่บ้านจะมี กฎ ระเบียบ ของหมู่บ้านโดยไม่ให้คนในชุมชนใช้สารเคมีในแปลงนา หรือแปลงผักที่เพาะปลูกเพื่อให้ทุกคนในชุมชนได้มีสุขภาพที่ดี และไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรดินในอนาคต หากครัวเรือนใดฝ่าฝืนจะมีโทษปรับที่ชัดเจน นอกจากนี้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เล็งเห็นความสำคัญก็ได้เข้ามาสนับสนุนการเพาะปลูกแบบอินทรีย์ทั้งสนับสนุนวัสดุสำหรับการทำปุ๋ยหมักน้ำ ปุ๋ยหมักแห้งชีวภาพ และการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการเกษตรแบบอินทรีย์ เป็นต้น และในแต่ละโรงเรียนได้มีการปลูกผักปลอดภัยเพื่อให้มาประกอบอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนอาทิ

๒) กิจกรรมการรณรงค์การจัดงานเลี้ยง หรืองานต่าง ๆ ในชุมชนจะต้องไม่มีการเลี้ยงอาหารแบบสุก ๆ ดิบ ๆ โดยทุกหมู่บ้านในตำบลภูฟ้าจะมีกฎ ระเบียบชัดเจนและปฏิบัติร่วมกันเมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนจะมีกลุ่ม อสม. คอยกำกับดูแลทุกหมู่บ้านในการจัดบริเวณประกอบอาหารให้มีความมิดชิด และปลอดภัย และจะไม่มีการเลี้ยงอาหารประเภทดิบๆ เช่น ลาบดิบต่างๆ

๒. ด้านความมั่นคงในชีวิต

๒.๑ การมีอาชีพและรายได้

ตำบลลพบุรีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ การเกษตร อาทิ การปลูกข้าวไร่ ทำนา ทำสวน เป็นต้น และนอกจากฤดูกาลทำไร่ ทำนาแล้ว ชาวบ้านจะมีอาชีพเสริมเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ดังนี้

๑) งานฝีมือ อาทิ งานจักสาน เช่น ผลิตภัณฑ์จากหญ้าสามเหลี่ยม ตะเภา ตะกร้า ไซ สานส้มไก่ เป็นต้น เนื่องจากวิถีชีวิตดั้งเดิมชาวบ้านก็ได้นำวัสดุที่มีในธรรมชาติ เช่น ไม้ไผ่ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน จวบจนปัจจุบัน และได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและสวยงามสามารถนำไปใช้ในงานที่มีความหลากหลายมากขึ้นกว่าในอดีต

๒) กิจกรรมด้านการเกษตร/การแปรรูป/ผลผลิตทางการเกษตร

๒.๑ กลุ่มเพาะชำกล้าไม้ จำนวนสมาชิก.....๔๕.....คน

๒.๒ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร จำนวนสมาชิก.....๓๐.....คน

๒.๓ กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ จำนวนสมาชิก.....๓๐.....คน

๒.๒ การเก็บออมเงิน

ตามข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๖๗ พบว่าครัวเรือนในตำบลลพบุรีทั้งสิ้น ๖๗๒ ครัวเรือน มีการออมเงินทั้งสิ้น ๖๗๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ แสดงให้เห็นว่าคนในตำบลลพบุรีจะให้ความสำคัญกับการออมเงิน และรู้จักการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด กิจกรรมการออมที่เห็นเด่นชัดในตำบลลพบุรีมีดังนี้

๒.๒.๑ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในตำบลลพบุรีมีทั้งหมด ๖ กองทุน/หมู่บ้าน

๒.๒.๒ กลุ่มฌาปนกิจศพในชุมชน ตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือเครือญาติผู้เสียชีวิตในการนำเงินมาประกอบพิธีกรรมให้แก่ผู้เสียชีวิต ไม่ให้ภาระตกแก่ทายาท และยังแสดงถึงความรัก ความสามัคคีกันของแต่ละชุมชนอีกด้วย

๒.๓ มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย

ตามข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๖๗ พบว่าครัวเรือนในตำบลลพบุรีทั้งสิ้น ๖๗๒ ครัวเรือน มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และบ้านมีสภาพคงทนถาวร ๖๖๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๐ และตกเกณฑ์ทั้งตำบล จำนวน ๔ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐ ของครัวเรือนทั้งหมดในตำบลลพบุรีโดยในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ อำเภอบ่อเกลือได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัยศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดน่าน (ศจพ.จ.) ในการสร้าง/ซ่อมบ้านในพื้นที่ตำบลลพบุรี จำนวน ๒ หลัง

๒.๔ มีการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ

- ทุกปีตำบลภูฟ้าจะได้รับเงินสนับสนุนสำหรับอบรมคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติซึ่งจะมีหน่วยงาน/องค์การบริหารส่วนตำบลภูฟ้าเข้ามาอบรมให้ความรู้
- ทุกหมู่บ้านจะมีจุดรวมพลและจุดจัดเก็บอุปกรณ์สำหรับรับมืออัคคีภัยในพื้นที่ อาทิ คราด ถังน้ำแบบสพายสำหรับดับไฟป่า เป็นต้น
- ในแต่ละปีทุกหมู่บ้านจะได้รับงบประมาณสนับสนุนในการทำแนวกันไฟ เพื่อป้องกันไฟป่าในช่วงฤดูแล้ง

๓. ด้านความสามัคคีปรองดอง

๓.๑ ในรอบ ๑ ปี มีกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ของชุมชน

ตำบลภูฟ้าทั้ง ๖ หมู่บ้านมีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ ในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งมีกิจกรรมที่ทำประจำและอย่างต่อเนื่อง โดยกิจกรรมทั้งที่จัดกันเองภายในหมู่บ้าน และร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ดังนี้

๓.๑.๑ กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน

โดยแต่ละหมู่บ้านจะจัดกิจกรรมทุก ๆ เดือน

๓.๑.๒ กิจกรรมจิตอาสา

ตำบลภูฟ้ามีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยจิตอาสาแต่ละหมู่บ้านจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นวันสำคัญต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อาทิ กิจกรรมการมอบสิ่งของให้กับผู้ยากไร้ ๆ สร้างบ้านครัวเรือนยากจน การเก็บขยะ การปลูกต้นไม้ เป็นต้น

๓.๒ ความสามัคคีของคนในตำบล

ตำบลภูฟ้าทั้ง ๖ หมู่บ้านมีกิจกรรมที่เกิดจากความร่วมมือ ร่วมใจและความสามัคคีของคนในชุมชนที่สะท้อนถึงความเกื้อกูลกันภายในชุมชน ดังนี้

๓.๒.๑ การลงแขก โดยคนในพื้นที่ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพหลัก คือการเกษตร อาทิ การปลูกข้าวไร่ การปลูกข้าวนา เป็นต้น ดังนั้นเมื่อถึงฤดูเพาะปลูกพื้นเพของคนในชุมชนจะยึดเป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม โดยการลงแขกช่วยกันเป็นราย ๆ ไปจนหมดทั้งหมู่บ้านซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน และยังคงสืบทอดจวบจนปัจจุบัน

๓.๒.๒ การช่วยงานต่าง ๆ ของคนในชุมชน อาทิ การขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานสืดำ(งานศพ) เป็นต้น โดยการจัดเตรียมงานจะไม่มีเจ้าบวคคลาภายนอกเข้ามาเตรียมงานแต่คนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงที่มีความสนิทสนมกันตามเครือญาติ จะมาร่วมเตรียมสิ่งของ และเตรียมงานให้กับเจ้าภาพก่อนวันงานทุกครั้ง ซึ่งปฏิบัติกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจึงยังทำให้คนในชุมชนยังมีความรัก ความสามัคคีกัน

๔. ด้านการยึดหลักประชาธิปไตย

๔.๑ การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ

ตำบลภูฟ้าทั้ง ๖ หมู่บ้านมีกิจกรรมที่ให้โอกาสสมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาในเวทีประชาคมต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑.๑ เวทีการจัดทำแผนพัฒนา/แผนชุมชน ในทุก ๆ ปีทุกหมู่บ้านจะจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชนในระดับตำบล ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตร เทศบาล ตำบลภูฟ้าเป็นต้น เพื่อระดมความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอปัญหา ความต้องการ เพื่อจัดเข้าไปในแผนแต่ละระดับและมีการจัดลำดับความสำคัญ เร่งด่วนเพื่อให้ชุมชนได้รับการแก้ไข/พัฒนาที่ตรงกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด

๔.๒ การปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย

ราษฎรในพื้นที่ตำบลภูฟ้าปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่ดี โดยกิจกรรมที่เห็นเป็นรูปธรรมเด่นชัดคือการที่ทุกคนที่อยู่ในพื้นที่ และบางส่วนได้กลับมาใช้สิทธิ์เลือกตั้งที่ผ่านมา

๕. ด้านการปลอดอบายมุข และปลอดยาเสพติด

๕.๑ มีการส่งเสริมการป้องกัน ลด ละ เลิกอบายมุข และยาเสพติด

ตำบลภูฟ้ามีกิจกรรมการรณรงค์ส่งเสริมการลด ละ เลิกอบายมุข ในลักษณะต่าง ๆ อยู่เป็นประจำและต่อเนื่อง ดังนี้

๕.๑.๑ การตั้งด่านยามวิกาล โดยได้จัดทำในแต่ละหมู่บ้านเพื่อดูแลความเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน และระหว่างหมู่บ้านให้มีความปลอดภัยทั้งชีวิต และทรัพย์สิน รวมทั้งดูแลความเรียบร้อยไม่ให้นำคนในชุมชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด โดยจะเน้นหมู่บ้านที่ติดถนนใหญ่หรือเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน

๕.๑.๒ การเดินรณรงค์เพื่อส่งเสริมการป้องกัน ลด ละ เลิกอบายมุข และยาเสพติด ซึ่งจะจัดกิจกรรมขึ้นในทุก ๆ ปี ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ โรงพยาบาลบ่อเกลือ สาธารณสุขอำเภอบ่อเกลือ ชมรม อสม.อำเภอบ่อเกลือ เป็นต้น

๕.๑.๓ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาประจำตำบล

๕.๒ มีผลการดำเนินงานด้านการปลอดอบายมุขและยาเสพติดที่เป็นรูปธรรม

ผู้นำตำบลภูฟ้าพร้อมคนในชุมชน เครือข่ายเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนเพื่อเป็นหมู่บ้านป้องกันและแก้ไขปัญหาหายาเสพติดในพื้นที่ ดำเนินการโดยทีมงานสถานีตำรวจภูธรอำเภอบ่อเกลือโดยดำเนินการ ณ บ้านห้วยล้อม หมู่ที่ ๕ ตำบลภูฟ้า ในการนำความรู้ เทคนิค วิธีการ ด้านการปลอดอบายมุขและยาเสพติดที่เป็นรูปธรรมต่อไป

- การสร้างความมั่งคั่ง (ทำกิจกรรม อะไรบ้าง จำนวนครั้ง และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น)

๑. ด้านการสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๑.๑ การวิเคราะห์และวางแผนเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนครบทุกมิติ

ตำบลภูฟ้าได้มีการวิเคราะห์ปัญหาความยากจนในหมู่บ้าน/ตำบล แยกแยะปัญหา ความต้องการ และการวางแผนแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดโดยการนำข้อมูลที่ได้จากสรุปผลข้อมูลประเภทครัวเรือนจาก TPMAP ปี ๒๕๖๗ มาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนแก้ไขปัญหาความยากจนให้ครบทุกมิติ ดังนี้

สรุปผลข้อมูลประเภทครัวเรือนจาก TPMAP ปี ๒๕๖๗

ตำบลภูฟ้า อำเภอปอเกือ จังหวัดน่าน

ที่	ประเภทปัญหา	จำนวนครัวเรือน ตาม TPMAP		ประเภทครัวเรือน			
		คร.	คน	ต้องการให้สงเคราะห์/ช่วยเหลือ		สามารถพัฒนาได้	
				คร.	คน	คร.	คน
๑	สุขภาพ	-	-	-	-	-	-
๒	ความเป็นอยู่	๘	๑๗	๘	๑๗	-	-
๓	การศึกษา	๒	๗	๒	๗	-	-
๔	รายได้	๑๗	๖๙	๙	๓๗	๘	๓๒
๕	การเข้าถึงบริการของรัฐ	๕	๑๙	-	-	๕	๑๙
รวม		๓๒	๑๑๒	๑๙	๖๑	๑๓	๕๑

๑.๒ กิจกรรมเพื่อจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างตรงจุด

การจัดทำแผนดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัย ระดับตำบล ดังนี้

ที่	กิจกรรม/โครงการ	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ
๑	ให้ความรู้และแนะนำการกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๒	ให้ความรู้ในการรักษาพยาบาลเบื้องต้น	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๓	ให้คำแนะนำในการออกกำลังอย่างง่าย	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๔	สร้างหรือซ่อมแซมบ้านเรือนให้มีความมั่นคง	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๕	ให้ความรู้ในการทำน้ำให้สะอาดก่อนนำมาบริโภค	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๖	จัดหาเครื่องกรองน้ำหรือถังพักน้ำ	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘

๗	ให้ความรู้ในการทำน้ำให้สะอาดก่อนนำมาใช้	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๘	จัดหาเครื่องกรองน้ำหรือถังพักน้ำ	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๙	ให้ความรู้และแนะนำให้มีการจัดบ้านเรือนให้สะอาด ปลอดภัย	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๑๐	จัดหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับผู้พิการ)	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๑๑	จัดหลักสูตรการเรียนรู้เพิ่มเติม	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๑๒	อบรมให้เพื่อนบ้านหรือคนในครอบครัวช่วยสอน	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๑๓	เปิดการเรียนหลักสูตรอาชีพระยะสั้น	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๑๔	มอบวัสดุอุปกรณ์พร้อมเมล็ดพันธุ์ผัก	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘
๑๕	การให้ความรู้ความเข้าใจในโทษของสิ่งเสพติด/บุหรี่/สุรา	ครัวเรือนเป้าหมาย	พ.ค. - ก.ย. ๖๘

๑.๓ การติดตามสนับสนุน คริวเรือนยากจนอย่างต่อเนื่อง

ทีมพี่เลี้ยงตำบลลพบุรีฟ้าทั้ง ๖ หมู่บ้าน โดยมีผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน อสม. พร้อมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่ได้รับแต่งตั้งลงพื้นที่ติดตามสนับสนุน และให้คำแนะนำแก่คริวเรือนอย่างต่อเนื่อง เพื่อการเข้าไปแก้ไขปัญหาให้ทุเลาเบาบาง หรือหมดสิ้นไปในที่สุด โดยการบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ในการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน เพื่อลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ พัฒนาและกระตุ้นระบบเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้พื้นตัวมีความมั่นคงและเสริมศักยภาพชุมชนให้มีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการขับเคลื่อนการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่ ต้องอาศัยพลังจากทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูล การบันทึกข้อมูลและสนับสนุนการขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

๒. ด้านแหล่งทุนชุมชน

๒.๑ กองทุนชุมชนมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

ตำบลลพบุรีฟ้ามีกองทุนชุมชนที่มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่ภาครัฐสนับสนุนเงินกองทุนและกองทุนที่ประชาชนจัดตั้งเองโดยภาครัฐไม่ได้สนับสนุนเงินทุนในการจัดตั้งกองทุน โดยแยกได้ดังนี้

- ๑) โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) จำนวน ๖ กองทุน/หมู่บ้าน
- ๒) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต/กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จำนวน ๖ กลุ่ม/หมู่บ้าน
- ๓) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จำนวน ๖ กองทุน/หมู่บ้าน

๒.๒ กิจกรรมการให้บริการของกองทุนชุมชนในลักษณะครอบครัว/ครอบครัวเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกในวงกว้าง

ตำบลลพบุรีฟ้ามีกิจกรรมที่กองทุนชุมชนจัดให้มีบริการเพื่อประโยชน์ของสมาชิก ที่เห็นเป็นรูปธรรมของตำบลชัดเจน ได้แก่ ฌาปนกิจสงเคราะห์ในชุมชน เพื่อช่วยเหลือกันเองและไม่เป็นภาระแก่ ลูก หลานในอนาคต โดยเป็นกองทุนที่มีความเข้มแข็งและช่วยเหลือกันเองอย่างแท้จริง

๒.๓ การบริหารจัดการผลประโยชน์เพื่อชุมชน

กองทุนในตำบลลพบุรีฟ้ามีกิจกรรมที่กองทุนชุมชนจัดเพื่อสาธารณะประโยชน์เพื่อสมาชิกและชุมชน ดังนี้

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ
๑	สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน	ทุกเดือน
๒	จัดซื้อสิ่งของจำเป็นสำหรับหมู่บ้าน อาทิ พัดลม เก้าอี้ เป็นต้น	ปีละ ๑ ครั้ง
๓	มอบทุนการศึกษาให้กับเด็ก	ปีละ ๑ ครั้ง
๔	จัดซื้อสิ่งของเยี่ยมผู้ป่วยที่เป็นสมาชิก	ทุกเดือน
๕	จัดซื้อสิ่งของมอบแก่ผู้สูงอายุ	ปีละ ๑ ครั้ง
๖	มอบเงินช่วยเหลือผู้ที่เสียชีวิต	ทุกเดือน

๓. ด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง

๓.๑ กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนดำเนินกิจการและเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ตำบลลพบุรีฟ้ามีการผลิต การแปรรูป การตลาด ที่มีอยู่ในชุมชนและดำเนินกิจการโดยชุมชน ตามบริบทชุมชน ดังนี้

- ๑) กลุ่มเพาะชำกล้าไม้ จำนวนสมาชิก.....๔๕.....คน
- ๒) กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร จำนวนสมาชิก.....๓๐.....คน
- ๓) กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ จำนวนสมาชิก.....๓๐.....คน
- ๔) กลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม จำนวนสมาชิก.....๒๕.....คน

๓.๒ การตลาด

ช่องทางจัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้ผลิต/ผู้ประกอบการชุมชน โดยผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้าให้การยอมรับแล้วจะเข้าสู่ตลาดที่กว้างขึ้น อาทิ ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา ร้านโอท็อป ร้านจำหน่ายของฝาก จุดพักนักท่องเที่ยว งานแสดงสินค้าของราชการ และเสนอขายผลิตภัณฑ์ทางสื่อออนไลน์ ซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างมากในยุคปัจจุบันและสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

- การสร้างความยั่งยืน (ทำกิจกรรม อะไรบ้าง จำนวนครั้ง และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น)

๑. ด้านการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

๑.๑ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ตำบลภูฟ้ามีกิจกรรมส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ด้านความพอประมาณด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกัน

๑. กิจกรรมการปลูกผักสวนครัวทุกครัวเรือน ไม่น้อยกว่า ๓๐ ชนิด

๒. กิจกรรมการปลูกผักในสถานที่สำคัญ อาทิ วัด ศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียน และศูนย์แบ่งปันเมล็ดพันธุ์ตำบลภูฟ้าเป็นต้น

๓. ส่งเสริมกิจกรรมการออม

๔. ส่งเสริมการจักสานสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

๕. เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๒ การมีศูนย์เรียนรู้ชุมชน เสริมสร้างการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติ

ตำบลภูฟ้ามีศูนย์เรียนรู้ชุมชนหรือจุดเรียนรู้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และศึกษาดูงานด้านการดำเนินตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของบุคคลทั้งภายในและภายนอกชุมชน จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของนายเหรียญ คำแคว่น หมู่ที่ ๒ ตำบลภูฟ้า

นายเหรียญ คำแคว่น เกษตรกรผู้เป็นต้นแนวคิด การสร้างป่าไว้ในบ้าน ในลุ่มน้ำน่าน จากเดิมที่เป็นคนหาตัดต๋าว และของป่าสารพัน จากในป่าธรรมชาติ ก็ได้แนวคิดถึงการที่ควรสร้างป่า สร้างของป่าที่เคยต้องเข้าไปในป่า ให้ป่าที่ต้องหาอยู่ในเขตบ้านของตัวเอง แล้วเก็บผลผลิตจากพืชพันธุ์ที่ปลูกขึ้นมาเพื่อเลี้ยงชีพ

ปัจจุบันบ้านของนายเหรียญ กลายเป็นป่าผืนย่อย ๆ ในเนื้อที่ไม่มาก แต่สามารถเก็บหาของป่าที่ปลูกได้ในบริเวณบ้านได้แทบทุกชนิด กระทั่ง กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เคยเสด็จฯ มาทอดพระเนตร ร่วมพูดคุยแนวคิดและชมป่าในบ้านที่สามารถสร้างขึ้นได้ ซึ่งเป็นการลดการบุกรุกพื้นที่ป่าและยังทำมาหากินกับป่าที่ตัวเองปลูกนั้นได้ และเป็นแนวคิดหนึ่งที่กรมอุทยานแห่งชาติพญาบาลจะให้เกษตรกร ปลูกป่าขึ้นในเขตบ้าน เป็นการสร้างป่าในเมือง เพื่อลดการใช้ประโยชน์จากป่าธรรมชาติแต่ใช้ประโยชน์จากป่าที่ราษฎรปลูกขึ้นเอง

ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มา/พระราชดำริ

สภาพพื้นที่ของอำเภอปอเกลือ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน มีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง สลับซับซ้อน พื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์ และเป็นต้นน้ำของแม่น้ำน่าน แต่ในช่วงต่อมาพื้นที่ป่าถูกร้างรกรก โค่นเผา และถางต้นไม้ เพื่อทำการปลูกข้าวไร่ในรูปแบบของการทำไร่เลื่อนลอยและปลูกพืชหมุนเวียน โดยมีแนวโน้มการขยายตัวอย่างรวดเร็วตามการเพิ่มของประชากร ทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลง สภาพพื้นที่เสื่อมโทรม ส่งผลกระทบให้ราษฎรขาดโอกาสทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จ เยี่ยมราษฎรและทอดพระเนตร ปอเกลือสินเธาว์ ณ บ้านปอหลวง อำเภอปอเกลือ จังหวัดน่าน ทรงเห็นสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรที่มีความด้อยโอกาส ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จึงได้มี พระราชดำริให้สำนักงานโครงการส่วนพระองค์ ดำเนินการช่วยเหลือพัฒนาในพื้นที่อำเภอปอเกลือ โดยเริ่มพัฒนาที่โรงเรียนประถมศึกษาก่อนเป็นอันดับแรก แล้วจึงขยายไปยังศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ประกอบด้วย ๔ โครงการได้แก่ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการควบคุมโรค ขาดสารไอโอดีน โครงการส่งเสริมสหกรณ์ และโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีจึงทรงโปรดฯ ให้จัดตั้งศูนย์ภูฟ้าพัฒนาขึ้น เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ณ หมู่ที่ ๒ บ้านท่าทางหลวง และ หมู่ที่ ๓ บ้านผาสุก ตำบลภูฟ้า อำเภอปอเกลือ จังหวัดน่าน เพื่อใช้เป็นต้นแบบการพัฒนาและการถ่ายทอดความรู้ การพัฒนาไปสู่พื้นที่ และราษฎรในท้องที่อำเภอปอเกลือ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ตามพระราชปณิธานของ พระองค์โดยมีวัตถุประสงค์โครงการ ดังนี้

๑. เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรบนพื้นที่สูงและใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาต่อไป
๒. เพื่อการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของราษฎรและพื้นที่บนที่สูง
๓. เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องด้านการตลาด
๔. เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษารัฐธรรมนูญ และวัฒนธรรมท้องถิ่น
๕. เพื่อการศึกษาวิจัยถ่ายทอดความรู้การพัฒนาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน

จุดมุ่งหมาย “คนอยู่ร่วมกับป่า” "โครงการศูนย์ภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี"

มีแนวทางการพัฒนา ๔ ด้านด้วยกัน

ด้านแรก คือ การพัฒนาเด็กและเยาวชนในโรงเรียนและศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง โดยทรงต้องการส่งเสริมให้เด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาศักยภาพ มีสุขภาพ แข็งแรง สามารถอ่านออกเขียนได้มีความรู้พื้นฐานอย่างเพียงพอสามารถพึ่งตนเองได้และยังสามารถเรียนต่อ ในชั้นสูงต่อไป ตามศักยภาพของแต่ละคน

ด้านที่สอง คือ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ จัดตั้งศูนย์ศึกษาและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม"ภูฟ้า" ขึ้นที่ ตำบล ภูฟ้า อำเภอป่อเกือ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เพื่อให้เป็นห้องเรียนและพิพิธภัณฑ์สำหรับเด็ก สามารถศึกษาค้นคว้า ทำโครงการต่าง ๆ รวมทั้งเป็นที่เรียนวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้ สำหรับประชาชน

ด้านที่สาม คือ การส่งเสริมอาชีพภาคเกษตรและอาชีพนอกภาคเกษตร ที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนพึ่งตนเองได้

ด้านที่สี่ คือ ทรงเน้นให้มีการอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารียังได้ เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมศูนย์ภูฟ้าพัฒนา ตามพระราชดำริ อำเภอป่อเกือ จังหวัดน่าน และพระราชทาน คำแนะนำในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์ภูฟ้าอีกหลายครั้ง

การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีหลายหน่วยงานร่วมดำเนินการ ซึ่งมีผลการดำเนินงาน สมองพระราชดำริ ดังต่อไปนี้

๑. ด้านการเลี้ยงสัตว์

๑.๑ การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำและเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำ ปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้ดำเนินการปล่อยพันธุ์ปลา เช่น ปลาพลวงหิน ปลามัน ปลาปักแดง เป็นต้น

๑.๒ การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ได้ดำเนินการฝึกอบรมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร ที่เข้าร่วม โครงการแล้ว เช่น การเลี้ยงแพะ การเลี้ยงสัตว์ปีก การผลิตลูกสัตว์ปีก การเลี้ยงสุกรพื้นเมือง การผลิตลูกสุกร

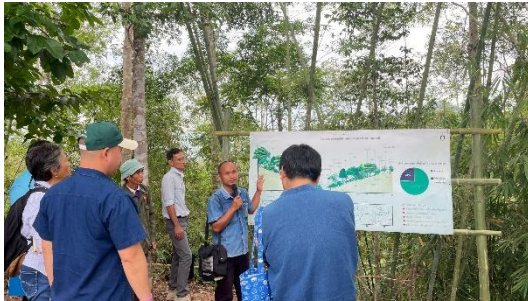
๒. ด้านการเพาะปลูก

๒.๑ การพัฒนาและส่งเสริมการปลูกข้าว ได้ดำเนินการให้ความรู้การปลูกข้าวไร่-ข้าวนา และพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม พร้อมทั้งได้จัดตั้งธนาคารข้าวศูนย์ภูฟ้าด้วย

๒.๒ การส่งเสริมปลูกหม่อน ได้ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรเรื่องการปลูก การดูแลรักษา การตัดแต่งกิ่ง การโน้มกิ่ง และเทคนิคการพัฒนาคุณภาพผลหม่อนสดให้กับเกษตรกร รวมทั้งสนับสนุนปัจจัย การผลิต เช่น ต้นหม่อน ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยโดโลไมต์ พร้อมกับการถ่ายทอดวิธีการแปรรูป เช่น การทำ น้ำหม่อนพร้อมดื่ม แยมหม่อน และชาเขียวใบหม่อน โดยได้มีการตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้น

๒.๓ การส่งเสริมการปลูกพืชผัก ไม้ผล ได้ดำเนินการส่งเสริมการปลูกพืชผักเพื่อบริโภคและ เพื่อจำหน่าย ได้ดำเนินการส่งเสริมการปลูกพืช เช่น กล้วยน้ำว้า สับปะรด มะขามเปรี้ยวฝักโต เงาะ ขนุน ไข่ และการปลูกชาอู่หลง

๒. ด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๑ การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตำบลภูฟ้ามีการจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ ปี อาทิ

๑. การกำหนดเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ
๒. การปลูกป่าทดแทนเนื่องในงานสำคัญต่าง ๆ อยู่เสมอ
๓. ทำแนวกันไฟป่า
๔. การทำฝายชะลอน้ำ

๒.๒ การบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ตำบลภูฟ้าทุกครัวเรือนมีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี (คัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยชุมชน) โดยครัวเรือนจะมีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๑. การคัดแยกขยะมูลฝอย
๒. การทำขยะเปียกลดโลกร้อน
๓. รณรงค์และให้ความรู้การลดการใช้ถุงพลาสติก

๒.๓ การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

๑) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เนื้อที่ ๓,๑๐๐ ไร่ ปรับปรุงซ่อมแซมระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ สาธิตการอนุรักษ์ดินและน้ำ สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด สาธิตการทำ การใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพ ส่งเสริมการทำ ปุ๋ยหมักและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยซูเปอร์ฟอสเฟสในพื้นที่ปลูกข้าวไร่ สาธิตการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ คุณภาพสูง สนับสนุนการสร้างโรงปุ๋ยอินทรีย์ของศูนย์ภูฟ้าพัฒนาฯ

๒) การจัดการที่ดินรายแปลงเกษตรกรศูนย์ภูฟ้าพัฒนาฯ ดำเนินการสำรวจรังวัดที่ดิน ข้อมูลพื้นฐาน สำรวจขอบเขตพื้นที่ และรังวัดที่ดิน จำนวน ๑๖๓ แปลง เนื้อที่ ๑,๘๑๒-๓-๗๘ ไร่ พร้อมสำรวจ หาค่าพิกัด GPS วางหมุดโครงการฯ จำนวน ๓๒ หมุด ปักเขต จำนวน ๑๐๗ หลัก และสร้างศูนย์เกษตรกร ต้นแบบขึ้น จำนวน ๓ ราย ทั้งนี้ได้จัดรูปแบบแปลง การใช้ประโยชน์จากที่ดินของเกษตรกร พร้อมกับพัฒนา กิจกรรมรายแปลงแก่เกษตรกร พร้อมสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการจัดระบบกระจายน้ำภายในแปลง เกษตรกร

๓) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้โดยกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ร่วมกันดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรดิน น้ำและป่าไม้ ให้ได้พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น อาทิเช่น การจัดทำฝายชะลอน้ำเพื่อความชุ่มชื้นในพื้นที่ป่า การส่งเสริมการปลูกป่า การขยายผลการปลูกพืช/ไม้สมุนไพร ดำเนินกิจกรรมเสริมทักษะและพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรในเขตพื้นที่โครงการ จำนวน ๖ หมู่บ้าน ในตำบลภูฟ้า อำเภอป่อเกือโล รวมทั้งให้ความรู้ ธรรมชาติการทำความเข้าใจกับราษฎรให้ลดพื้นที่ทำไร่หมุนเวียน คั้นฝืนป่า กลับคืนสู่ภาครัฐ

๓. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

๓.๑ การนำคลังภูมิปัญญาเป็นพลังในการสร้างสรรค์งานพัฒนาชุมชน

ตำบลภูฟ้า มีการมีการรวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดเก็บให้เป็นหมวดหมู่ มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน โดยมีหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนด้านการจัดเก็บองค์ความรู้ อาทิ สำนักงานเกษตรอำเภอป่อเกือโล โครงการสร้างป่าสร้างรายได้ เกษตรแปลงใหญ่ ศูนย์ภูฟ้าพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น โดยดำเนินการ ดังนี้

๑) ดำเนินการทดสอบและส่งเสริมการเกษตร เช่น ทดลองปลูกข้าวไร่ พัฒนาระบบการปลูกพืชผสมผสานที่มีความหลากหลายของพืช พัฒนาไม้ผลในไร่ของเกษตรกร จัดทำแปลงขยายพันธุ์ผักพื้นบ้าน ถ่ายทอดองค์ความรู้การรวบรวมเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้านแก่เกษตรกรในพื้นที่

๒) ด้านการสาธิตเพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนา ดำเนินการจัดตั้งศูนย์สาธิตการสร้างตนเอง ซึ่งมีศูนย์ภูฟ้าพัฒนาฯ จำนวน ๑ แห่ง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้

๓.๒ การมีศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน

ตำบลภูฟ้ามีศูนย์เรียนรู้ชุมชนหรือจุดเรียนรู้ ที่เป็นคลังภูมิปัญญาที่รวบรวมข้อมูล องค์ความรู้ และเป็นแหล่งเรียนรู้ สืบทอดประเพณีวัฒนธรรม อัตลักษณ์และค่านิยมของชุมชน จำนวน ๒ ศูนย์ ได้แก่

- ๑) ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๒) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของนายเหรียญ คำแคว้น หมู่ที่ ๒ ตำบลภูฟ้า

๓.๓ การใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้ของชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้และศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้ทุกแห่ง มีจำนวนครัวเรือนที่ใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้ของชุมชนทั้งจากชุมชนและคนนอกชุมชน ได้แก่

- ๑) ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๒) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของนายเหรียญ คำแคว้น หมู่ที่ ๒ ตำบลภูฟ้า

๔. ด้านการสร้างเครือข่ายภาคีการพัฒนา

๔.๑ มีการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน โดยมีเครือข่ายในตำบลภูฟ้า ดังนี้

- ๑) เครือข่ายหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) เครือข่ายกลุ่มสร้างป่า สร้างรายได้
- ๓) เครือข่ายหมู่บ้านสัมมาชีพ
- ๔) เครือข่ายกลุ่มอาชีพ

๔.๒ การเชื่อมโยงเครือข่ายเกิดประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ตำบลภูฟ้ามีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในวงกว้าง ดังนี้

- ๑) เวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านอาชีพ
- ๒) เป็นแหล่งศึกษาดูงานของประชาชนในพื้นที่ และประชาชนทั่วไป

๓. ถอดบทเรียนความสำเร็จการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓.๑ ท่านคิดว่า **สิ่งที่เกิดขึ้น** เป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ อย่างไร (ผลปรากฏที่จะเกิดขึ้นในตำบล)
- เป็นไปตามความคาดหวัง

๓.๒ **ปัจจัยความสำเร็จ** ที่ทำให้ผลการดำเนินงานของผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ของท่านประสบความสำเร็จ มีอะไรบ้าง และเพราะอะไร

๑. ชุมชนทุกชุมชนในพื้นที่ตำบลภูฟ้ามีความรัก ความสามัคคีกัน
๒. ผู้นำมีความเข้มแข็งสามารถนำพาคนในชุมชนให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันได้
๓. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ โดยยึดหลักประชาธิปไตยในการปกครอง
๔. คนในชุมชนมีกิจกรรมเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้อย่างเป็นรูปธรรม อาทิ ปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ เป็นต้น
๕. มีหน่วยงานภาคีพัฒนาในพื้นที่ให้การสนับสนุนทั้งองค์ความรู้ และงบประมาณ
๖. ประชาชนให้ความสนใจในการร่วมทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและตื่นตัวในการร่วมทำกิจกรรม

ความภาคภูมิใจ รู้สึกอย่างไร กับสิ่งที่เกิดขึ้น ?

๑. สร้างความความสุขให้เกิดขึ้นในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน
๒. ได้รับโอกาสจากหน่วยงานภาคีในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อาทิ ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น
๓. มีแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาดูงานของหน่วยงานภาครัฐ และประชาชน

๓.๓ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความล้มเหลวของกิจกรรม คืออะไรบ้าง และแก้ไขอย่างไร

* พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ลาดชันทำให้การดำเนินกิจกรรมจึงมีข้อจำกัด

วิธีแก้ไข

- จัดหากิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

* พื้นที่ในตำบลภูฟ้าไม่มีเอกสารสิทธิ์

วิธีแก้ไข

- ทำหนังสือเพื่อขอใช้ประโยชน์ในที่ดินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๔ ได้เรียนรู้อะไรบ้าง กับการขับเคลื่อนกิจกรรมตามโครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้

๑. การทำงานเป็นทีม

๒. การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ

๓. การลงมือทำจะทำให้เห็นปัญหา ได้ชัดเจน

๓.๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ (อยากบอกอะไรกับคนที่อยากทำแบบเรา)

ข้อเสนอแนะ

๑. ปัญหาмиไว้ให้แก้ หากร่วมมือกันทุกปัญหาย่อมมีทางออกเสมอ

๒. การลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ชุมชนเกิดงาน เกิดอาชีพ เกิดรายได้ เกิดความมั่นคงในชีวิต

๓. ต้องทำให้มีความต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

พัฒนากรผู้ประสานงาน ในการถอดบทเรียน

ชื่อ-สกุล นางสาวมณฑิรา อุปจักร์ ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ่อเกลือ เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๔-๘๐๖๒๗๘๗

“ชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”